

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра української літератури

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Методологічні принципи написання дисертації з літературознавства

Обов'язкова

Освітньо-наукова
програма

«ФІЛОЛОГІЯ»

Спеціальність

035 Українська мова

Галузь знань

03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти

третій освітньо-науковий

Факультет

філологічний

Мова навчання

українська

Розробники: *Антофійчук Володимир Іванович*, професор, доктор
філологічних наук

Профайл викладача (-ів)

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=dIkIJ18AAAAJ&hl=uk>

Контактний тел. 0372584836, 0501978041

E-mail: antofiychuk@ukr.net

Консультації

Очні консультації: понеділок – 13.00 – 15.00

Онлайн-консультації: вівторок – 13.00 – 15.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс «Методологічні принципи написання дисертації з літературознавства» забезпечує ознайомлення аспірантів із сучасною методологією та організацією літературознавчих досліджень, спрямованих на пізнання особливостей розвитку національної літератури в широкому світовому контексті, осмисленню літературних явищ різних культурно-історичних періодів, новому прочитанню творчості конкретного письменника в цілому чи окремих її текстів.

2. Мета навчальної дисципліни. Курс «Методологічні принципи написання дисертації з літературознавства» покликаний дати аспірантові необхідні теоретичні знання і практичні навички, які забезпечать належне написання та успішний захист кандидатської дисертації з літературознавства відповідно до вимог «Порядку присудження наукових ступенів», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року за № 567 (зі змінами, внесеними Кабінетом Міністрів України № 656 від 19 липня 2015 р.).

3. Пререквізити. «Вступ до літературознавства», «Вступ до спеціальності», «Основи наукових досліджень», «Теорія літератури», «Методологія та організація наукових (літературознавчих) досліджень», «Історія української літератури», «Історія зарубіжної літератури».

4. Результати навчання

Внаслідок вивчення курсу аспіранти досконало опанують сучасну методологію провадження літературознавчих досліджень, досягнуть необхідних умінь і навичок щодо провадження науково-дослідної роботи в галузі літературознавства, ефективного виконання різних завдань у процесі написання і захисту дисертації, а також засвоять усі вимоги щодо технічного оформлення дисертаційного тексту та підготовки до друку і розсилки автореферату.

Аспірант повинен **знати:**

- принципи організації розумової і наукової праці;
- специфіку науково-дослідної роботи з літературознавства;
- напрями сучасного літературознавства;
- методологічні принципи наукових досліджень;
- сучасні наукові дослідження з проблематики своєї наукової теми;
- вимоги до змісту, композиції, метамови, стилю викладу матеріалу та технічного оформлення дисертаційних робіт.

Аспірант повинен **уміти:**

- здійснювати наукове дослідження з літературознавства, володіти галузевою науковою термінологією та використовувати її у науковому дослідженні;
- формулювати тему, мету, завдання дослідження, визначати його новизну, актуальність та можливості практичного використання;
- користуватися фаховою науковою літературою, робити її огляд, інтерпретувати, анотувати, систематизувати матеріали;
- оцінювати різні точки зору щодо певної наукової проблеми;
- фахово і толерантно вести наукову дискусію;
- використовувати сучасні комп'ютерні технології для виконання науково-дослідних робіт з літературознавства;
- технічно оформляти текст дисертаційного дослідження та його автореферат.

5.1. Загальна інформація

[illegible][illegible]

[illegible]

Тема 3. Автореферат дисертації, його структура, зміст і обсяг.	2		2									
Тема 4. Процедура захисту дисертації. Підготовка наукової доповіді. Відповіді на відгуки на автореферат дисертації та опонентів.	1		1									
Разом за ЗМ 2	7	2	5									
Усього годин	90	10	5			75						

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми
1.	Зародження та розвиток українського літературознавства (XI – XVIII ст.).
2.	Українське літературознавство першої половини XIX століття.
3.	Розвиток українського літературознавства в середині XIX століття.
4.	Українське літературознавство у другій половині XIX – на початку XX ст.
5.	Українське літературознавство XX століття: здобутки і втрати.
6.	Українське і світове літературознавство на сучасному етапі.
7.	Загальні зауваги щодо використання методологічних концепцій та принципів у дисертаційному дослідженні з літературознавства.
8.	Напрями (теорії або школи) й методи, їх генеза та вияв у філологічній науці.
9.	Творчі методи в українському та зарубіжному літературознавстві, їх використання під час написання дисертації.
10.	Документи Міністерства освіти і науки України щодо написання й оформлення дисертації та її захисту.

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є письмова (есе, реферат, творча робота) відповідь студента.

Формами підсумкового контролю є залік.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка А (90 – 100 балів) або «відмінно» виставляється за відповідь, яка містить вичерпне за сумою поданих знань розкриття усіх запитань, розгорнуту аргументацію кожного з положень, побудована логічно й послідовно, розкриває питання від його нижчих до вищих рівнів, а також містить приклади, які дозволяють судити про повноту уявлень студента з поставленого питання. Відповідь повинна бути викладена гарною, багатою

мовою, відзначатися точним вживанням термінів, містити посилання на засвоєну навчальну літературу.

Оцінка В (80 – 89 балів) або «добре» виставляється за відповідь, яка містить повне, але не вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, що містяться в білеті, скорочену аргументацію головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а розуміння теоретичних питань не підкріплено ілюстраціями. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів.

Оцінка С (70 – 79 балів) або «добре» виставляється за відповідь, яка містить недостатньо вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення питань, що містяться в білеті, відсутня аргументація головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а наведені приклади з практики не відповідають теоретичним моментам даного курсу. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів. Крім того, таким балом може бути оцінений студент, який протягом семестру не виявляв відповідних знань з даного курсу, але на іспиті успішно відповів на поставлені теоретичні та практичні завдання.

Оцінка D (60 – 69 балів) або «задовільно» виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх питань, поверхово аргументує положення, у викладі допускає композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, не ілюструє теоретичні положення прикладами. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання.

Оцінка E (50 – 59 балів) або «задовільно» виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх питань або за незнання окремого питання із загальної кількості поставлених. У викладі студента допущені композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу. Студент не може відтворити основні теоретичні положення, але наводить окремі приклади з історико-літературного матеріалу. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання, немає розуміння окремих літературознавчих термінів.

Оцінка FX (35 – 49 балів) або «незадовільно» виставляється у разі, коли студентом протягом навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але його відповідь на іспиті містить неправильне висвітлення питань, помилкову аргументацію, допускаються помилкові умовиводи, неправильне посилання на факти та їхнє витлумачення, мова близька до суржику, він також може бути оцінений незадовільно.

Оцінка F (1 – 34 балів) або «незадовільно» виставляється у разі, коли студентом протягом навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але відповісти на поставлені запитання на іспиті він не може або відповідає неправильно, а також не може дати відповідь на жодне із поставлених додаткових запитань, така відповідь оцінюється незадовільно.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)											Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2			Змістовий модуль 3					
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T1	T2	T3	T4		
3	4	4	4	5	5	5	7	7	8	8	40	100

7. Рекомендована література (основна)

1. Воротіна Л. І. Кандидатська дисертація: методика написання і захисту : посібник для аспірантів і здобувачів наукового ступеня. Європейський ун-т. Київ, 2003. 76 с.
2. Горбач Н. Я. Методологічні засади сучасних гуманітарних досліджень. Львів: Каменяр, 2007. 28 с.
3. Завербний А. С. Коротка характеристика етапів процесу написання та захисту дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук. Перспектива: інформаційно-аналітичний бюлетень для молодих науковців України. 2014. № 8/9. С. 17-19.
4. Квіт С. Герменевтика стилю. К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2011. 143 с.
5. Ковалів Ю. І. Абетка дисертанта: Методологічні принципи написання дисертації: Посібник. Київ: Твім інтер, 2009. 460 с.
6. Ковалів Ю. І. Літературна герменевтика: Монографія. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 240 с.
7. Кушнарєнко Н. М., Удалова В. К. Наукова обробка документів: Підручник. 3-тє вид., стер. Київ: Знання, 2006. 331 с.
8. Лесин В. М. Як працювати з книгою: Метод. посібник. Київ: Вища школа, 1989. 71 с.
9. Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка; Упорядкув. і наук. ред. Д. Уліцької. 2-ге вид. Київ: ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. 543 с.
10. Літературознавча енциклопедія: У 2 т. / Авт.-укладач Ю. І. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007.
11. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 752 с.
12. Наєнко М. К. Історія українського літературознавства і критики: Навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 520 с.
13. Наливайко Дмитро. Теорія літератури й компаративістика. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 347 с.
14. Пономаренко Л. А. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня: Методичні поради. 5-е вид. Київ: Толока, 2011. 79 с.
15. Сучасна літературна компаративістика: стратегія і методи: Антологія / За заг. ред. Дмитра Наливайка. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 487 с.
16. Ткаченко А. О. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства): Підручник для гуманітаріїв. Київ: Правда Ярославічів, 1997. 448 с.
17. Ткаченко А. О. Філологічний аналіз та інтерпретація у вимірах поезики/стилю (На матеріалі одного вірша). Київ, 2008. 20 с.
18. Эко Умберто. Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки / Перев. с итал. Е. А. Костюкович. СПб.: Симпозиум, 2004. 301 с.

Рекомендована література (додаткова)

1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. Марії Зубрицької. Львів: Літопис, 1996. 634 с.
2. Антофійчук В. І. Євангельські образи в українській літературі ХХ століття: Монографія. Чернівці: Рута, 2001. 335 с.
3. Біла Анна. Український літературний авангард: пошуки, стильові напрямки: Монографія. Вид. 2-е, доп. і перероб. Київ: Смолоскип, 2006. 464 с.
4. Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство: Підручник / Василь Будний, Микола Ільницький. Київ: ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. 430 с.
5. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія / Пер. з англ. О. Погинайко / Пітер Баррі. Київ: Смолоскип, 2008. 360 с.
6. Галич Олександр, Назарець Віталій, Васильєв Євген. Теорія літератури: Підручник / За наук. ред. Олександра Галича. Київ: Либідь, 2001. 488 с.
7. Гнатюк М. І. Іван Франко і проблеми теорії літератури: Навч. посіб. / М. І. Гнатюк. Київ: ВЦ «Академія», 2011. 240 с.
8. Гнатюк М. Літературознавчі концепції в Україні другої половини ХІХ – початку ХХ сторіч / Михайло Гнатюк. Львів, 2002. 208 с.
9. Грушевський М. С. Історія української літератури: В 6 т. 9 кн. Київ: Либідь, 1993 – 1996.
10. Гундорова Тамара. ПроЯвлення Слова. Дискурсія раннього українського модернізму: Постмодерна інтерпретація. Львів, 1997. 298 с.
11. Дзюба І. М. З криниці літ: У 3 т. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006–2007.
12. Євшан Микола. Критика. Літературознавство. Естетика / Упор. Н. Шумило. Київ: Основи, 1988. 658 с.
13. Єфремов С. О. Історія українського письменства. Київ: Феміна, 1995. 688 с.
14. Зеров Микола. Українське письменство / Упор. Микола Сулима. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. 1302 с.
15. Іванишин В. П. Нариси з теорії літератури: Навч. посіб. / В. П. Іванишин. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 256 с.
16. Ільницький Микола. На перехрестях віку: У 3 кн. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008–2009.
17. Мовчан Р. В. Український модернізм 1920-х: портрет в історичному інтер'єрі: Монографія. Київ: ВД «Стилос», 2008. 544 с.
18. Нямцу Анатолій. Миф. Легенда. Література (теоретические аспекты функционирования): Монография. Черновцы: Рута, 2007. 520 с.
19. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі: Монографія. / Соломія Павличко. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Либідь, 1999. 447 с.

8. Інформаційні ресурси

http://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Upload/Kafedry/Biofizyky/2014/konversky_osn_metod_ta_org_nayk_dosl.pdf
https://isp.kiev.ua/images/Page_Image/Library/Methodology_Zatserkovny_Tishayev_Demidov.pdf
<https://nuczu.edu.ua/sciencearchive/Articles/gornostal/vajinskii%20posibnyk.pdf>
<http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/1/4/1-4-kl42.pdf>
<http://www.perspektyva.in.ua/naukovyj-prostir/poradynaukovtsyu/korotka-harakterystyka-etapiv-protse/>
<http://www.perspektyva.in.ua/naukovyj-prostir/poradynaukovtsyu/porady-shhodo-zdobuttya-naukovyh-stupen/>

Зосімов А. М. Дисертаційні помилки [Електронний ресурс]: монографія / А. М. Зосімов, В. П. Голік. 3-є вид., доп. і випр. Харків : ІНЖЕК, 2005. 216 с. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/114315/>